

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžo/49/2015
Identifikačné číslo spisu: 8014200302
Dátum vydania rozhodnutia: 22.08.2017
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8014200302.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci žalobcu: Zdzisław Mieczysław Pietera - Blue - Media, so sídlom Bardejovská č. 220/1, 089 01 Svidník, IČO: 46 213 058, zast.: JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, so sídlom advokátskej kancelárie Masarykova č. 2, 080 01 Prešov, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ulica 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava za účasti: 1/ U. W. P., bytom K. XX, XXX XX K., P. republika, 2/ L. R. L., bytom F. XXB, XXX XX U., P. republika, 3/ M. S. M., bytom V.-K. XA/XX, XX-XXX Z., P. republika, všetci zast.: JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, so sídlom Masarykova č. 2, 080 01 Prešov, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. januára 2015 č. k. 2S/17/2014-43 v spojení s opravným uznesením zo dňa 5. júna 2015 č. k. 2S/17/2014-54, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. januára 2015 č. k. 2S/17/2014-43 v spojení s opravným uznesením zo dňa 5. júna 2015 č. k. 2S/17/2014-54 p o t v r d z u j e .

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.
Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č. 14502-2/2014-BA z 16.01.2014 (ďalej na účely rozsudku len „napadnuté rozhodnutie č. 1“- č.l. 8) žalovaná ako odvolací orgán podľa § 179 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku len „zák. č. 461/2003 Z.z.“) v

zmysle § 218 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice č. 87914-1/2013-KEM z 22.08.2013 vo veci zániku sociálneho poistenia (ďalej na účely rozsudku len „prvostupňové rozhodnutie“, resp. „prvostupňový orgán“) a administratívne odvolanie žalobcu a príbratého účastníka v 1. rade zamietla.

2. Rozhodnutím č. 16225-2/2014-BA z 20.01.2014 (ďalej na účely rozsudku len „napadnuté rozhodnutie č. 2“ - č.l. 8) žalovaná ako odvolací orgán podľa § 179 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. v zmysle § 218 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice č. 86131-1/2013-KEM z 15.08.2013 vo veci zániku sociálneho poistenia a administratívne odvolanie žalobcu a príbratého účastníka v 2. rade zamietla.

3. Rozhodnutím č. 15330-2/2014-BA z 04.02.2014 (ďalej na účely rozsudku len „napadnuté rozhodnutie č. 3“ - č.l. 8, napadnuté rozhodnutie č. 1, napadnuté rozhodnutie č. 2 a napadnuté rozhodnutie č. 3 ďalej na účely rozsudku aj „napadnuté rozhodnutia“) žalovaná ako odvolací orgán podľa § 179 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. v zmysle § 218 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice č. 86070-1-1/2013-KEM z 15.08.2013 vo veci zániku sociálneho poistenia a administratívne odvolanie žalobcu a príbratého účastníka v 3. rade zamietla.

4. Žalovaná s poukazom na ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a), § 4 ods. 1, § 7 ods. 1 písm. c), § 14 ods. 1 písm. a), § 15 ods. 1 písm. a) ako aj § 19 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v napadnutých rozhodnutiach konštatovala, že príbratý účastník 1/ bol vedený v registri poistencov žalovanej ako zamestnanec žalobcu od 01.03.2012, príbratý účastník 2/ od 01.08.2011 a príbratý účastník v 3/ od 01.07.2011. Žalobca je zapísaný v registri zamestnávateľov vedeného prvostupňovým orgánom od 01.06.2011.

5. Ďalej žalovaná vyzdvihla právny vplyv Nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14.06.1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a členov ich rodín, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, ako aj Nariadenia z 21.03.1972, ktorým sa stanovuje postup pri vykonávaní nariadenia (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie na napadnuté rozhodnutie.

Následne poukázala na nové koordinačné nariadenia, t.j. Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29.04.2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej na účely rozsudku len „základné nariadenie“) a vykonávacie nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16.09.2009, ktorým sa vykonáva základné nariadenie (ďalej na účely rozsudku len „vykonávacie nariadenie“), ktoré sa uplatňujú od 01.05.2010.

6. V súvislosti s prejednávanou vecou žalovaná najmä poukázala na čl. 13 základného nariadenia, ktorý ako kolízna norma vymedzuje právny poriadok, ktorému podlieha osoba vykonávajúca činnosti s charakterom práce v dvoch alebo viacerých členských štátoch.

Vo vzťahu k pracovným činnostiam zanedbateľného rozsahu, tieto žalovaná vymedzila ako činnosti, ktoré sa vykonávajú trvalo, avšak z hľadiska času a hospodárnej návratnosti sú nepodstatné.

7. Čo sa týka skutkového stavu, žalovanej bola doručená informácia z poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia (Zakład Ubezpieczeń Społecznych - ďalej na účely rozsudku len „poľský úrad ZUS“), že v posledných rokoch vznikli firmy v iných členských štátoch, ktoré, hoci sprostredkujú pre poľských samostatne zárobkovo činných osôb zamestnanie, tak sa zrejme chcú vyhýbať plateniu odvodov na sociálne zabezpečenie ZUS z podnikania v Poľskej republike.

V uvedenej súvislosti prvostupňový orgán vykonal v priebehu roku 2013 viaceré kontroly u zamestnávateľa (ďalej na účely rozsudku len „kontroly“, resp. všeobecne „kontrola“) so zameraním na splnenie podmienok pre určenie registrovaného sídla alebo miesta podnikania (viď rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Planzer Luxembourg Sarl sp.zn. C-73/06) ako aj na overenie reálneho výkonu činností zamestnancov zamestnávateľa.

8. Z výsledkov hore uvedenej kontroly aj pre žalovanú vyplýva, že sídlo zamestnávateľa, uvedené vo

výpise z obchodného registra, nesplňa základné kritéria registrovaného sídla spoločnosti, a tiež sa nepodarilo preukázať reálny výkon činnosti pribratého účastníka č. 1, resp. pribratých účastníkov v 2. a 3. rade ako zamestnanca.

9. V napadnutom rozhodnutí č. 1 žalovaná konštatovala, že vystavila pre pribratého účastníka v 1. rade formulár PD A 1 s platnosťou od 01.03.2012 do 06.05.2013. Formulár bol vystavený v čase, kedy neexistovali pochybnosti o správnosti určenia uplatniteľnej legislatívy a splnenie podmienok na určenie uplatniteľnej legislatívy nebolo overené kontrolou reálneho výkonu činnosti na území Slovenskej republiky. Pri vystavení napadnutého rozhodnutia vzal prvostupňový orgán túto skutočnosť do úvahy, rovnako aj výsledky kontroly, na základe čoho rozhodol, že posledný deň platnosti formulára, t.j. 06.05.2013 je dňom zániku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti pribratého účastníka v 1. rade.

10. V napadnutom rozhodnutí č. 2 žalovaná konštatovala, že vystavila pre pribratého účastníka v 2. rade formulár PD A 1 s platnosťou od 01.08.2011 do 31.07.2013. Formulár bol vystavený v čase, kedy neexistovali pochybnosti o správnosti určenia uplatniteľnej legislatívy a splnenie podmienok na určenie uplatniteľnej legislatívy nebolo overené kontrolou reálneho výkonu činnosti na území Slovenskej republiky. Posledný deň platnosti formulára, t.j. 31.07.2013 je dňom zániku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti pribratého účastníka v 2. rade.

11. V napadnutom rozhodnutí č. 3 žalovaná konštatovala, že vystavila pre pribratého účastníka v 3. rade formulár PD A 1 s platnosťou od 01.07.2011 do 31.12.2012. Formulár bol vystavený v čase, kedy neexistovali pochybnosti o správnosti určenia uplatniteľnej legislatívy a splnenie podmienok na určenie uplatniteľnej legislatívy nebolo overené kontrolou reálneho výkonu činnosti na území Slovenskej republiky. Posledný deň platnosti formulára, t.j. 31.12.2012 je dňom zániku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti pribratého účastníka v 2. rade. Zároveň poľský úrad ZUS listom z 30.10.2013 potvrdil, že pribratý účastník v 3. rade podlieha od 01.01.2013 právnym predpisom Poľskej republiky.

12. Na základe uvedených skutočností žalovaná dospela v napadnutých rozhodnutiach k záveru, že tam uvedené povinné formy poistenia podľa slovenskej legislatívy pribratému účastníkovi v 1. rade zanikli 06.05.2013, pribratému účastníkovi v 2. rade 31.07.2013 a pribratému účastníkovi v 3. rade 31.12.2012.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

13. Proti rozhodnutiam žalovanej podal žalobca na Krajský súd v Prešove žaloby z 14.02.2014 a 10.03.2014.

Najmä brojil proti nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia a porušeniu zásady dvojínštančnosti konania. Ďalej žalobca poukázal na skutočnosť, že rozhodnutie nebolo vydané v zákonnej lehote a bol porušený princíp rovnakého zaobchádzania. Rovnako mal za to, že kontrola vykonaná zo strany správneho orgánu ohľadne skúmania výkonu činnosti zamestnancov žalobcu bola vykonaná nezákonne, nakoľko do kompetencie žalovanej resp. jej pobočky nepatrí kontrola výkonu práce a pracovnoprávných vzťahov.

14. Žalobca v žalobách odkázal na Praktickú príručku - právne predpisy, ktoré sa vzťahujú na zamestnancov v Európskej únii, európskom hospodárskom priestore a vo Švajčiarsku (ďalej na účely rozsudku len „príručka“), podľa ktorej je podľa názoru žalobcu uplatniteľnou legislatívou vo vzťahu k právnemu posúdeniu zamestnancov žalobcu legislatíva Slovenskej republiky, nakoľko sa na jej území

nachádza registrované sídlo podnikania.

15. Žalovaná vo svojich vyjadreniach k žalobám žiadala žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Vo svojich argumentoch vychádzala z citácie relevantných ustanovení základného nariadenia ako aj vykonávacieho nariadenia.

B)

16. Uznesením Krajského súdu v Prešove z 01.08.2014 č. k. 2S/17/2014-29 krajský súd pribral do konania zamestnanca žalobcu - U. W. P. (pribratý účastník 1/). Uznesením Krajského súdu v Prešove z 01.08.2014 č. k. 2S/18/2014-27 krajský súd pribral do konania zamestnanca žalobcu - L. R. L. (pribratý účastník 2/). Uznesením Krajského súdu v Prešove z 01.08.2014 č. k. 2S/28/2014-27 krajský súd pribral do konania zamestnanca žalobcu - M. S. M. (pribratý účastník v 3/).

17. Uznesením Krajského súdu v Prešove z 16.01.2015 krajský súd podľa § 112 ods. 1 zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) v spojení s ustanovením § 246c ods. 1 O.s.p. spojil veci vedené na Krajskom súde v Prešove pod sp.zn. 2S/17/2014, 2S/18/2014 a 2S/28/2014 s tým, že sa budú spoločne prejednávať pod sp.zn. 2S/17/2014.

18. Krajský súd v Prešove ako súd prvého stupňa preskúmal napadnuté rozhodnutia a po vykonanom pojednávaní dospel k záveru, že žaloby nie sú dôvodné, preto pri aplikácii § 250j ods. 1 O.s.p. žaloby zamietol, a to z nižšie uvedených dôvodov.

19. Krajský súd v prvom rade zdôraznil ustanovenia O.s.p, ktoré za žalobcu definujú fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá bola ukrátená na subjektívnych právach, čo teda znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je žalobcom, musí byť súčasne aktívne legitimovaný hmotnoprávne, to znamená, musí ísť o skutočné ukrátenie, a teda musí ísť o aktívne legitimovanú hmotnoprávnú osobu. Nedostatok hmotnej legitimácie znamená, ak takáto osoba nebola ukrátená na právach, súd žalobu zamietne. Je treba rozlišovať aj procesnú legitimáciu a ide o prípad, kedy žalobca ani netvrdí ukrátenie na právach, resp. netvrdí, že rozhodnutie bolo nezákonné, čo musí tvrdiť, inak by súd, ktorý je viazaný žalobcovým tvrdením, nemal čo preskúmať a viedlo by to k zastaveniu konania. Žalobca tvrdil, že správne orgány v preskúmvanej veci nedodrжали zákonný postup, rozhodnutie je nezákonné, arbitrárne, avšak okrem nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty na vydanie napadnutého rozhodnutia, porušenia zásady dvojinstančnosti správneho konania, ktoré nebolo preukázané, netvrdí žiadne porušenie jeho subjektívnych práv. Je síce pravdou, že pri vydávaní rozhodnutia neboli dodržané procesné lehoty, avšak aj podľa názoru súdu toto procesné pochybenie nemá vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, pretože podľa § 250i ods. 3 O.s.p. - pri preskúmvaní zákonnosti a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Zrušením žalobou napadnutých rozhodnutí len z toho dôvodu by žalobca nedosiahol priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

20. Z obsahu žaloby je podľa názoru krajského súdu evidentné, že žalobca namieta iné porušenie svojich subjektívnych práv ako účastníka konania alebo porušenie práv zamestnancov. Aj keby napadnutými rozhodnutiami alebo postupom boli porušené právne predpisy Slovenskej republiky, resp. nariadenia Rady EHS, z citovaných ustanovení O.s.p. je bez akýchkoľvek pochybností, vyplýva povinnosť tvrdenia a porušení jeho subjektívnych práv a nikoho iného. Krajský súd zdôraznil, že žalobcom namietané nezákonnosti postupu a rozhodnutí žalovanej bez uvedenia konkrétnych porušení subjektívnych práv žalobu je pre rozhodnutie vo veci irelevantné.

21. Vzhľadom na uvedené krajský súd dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná, a pri aplikácii § 250j ods. 1 O.s.p. žalobu zamietol.

22. Krajský súd zároveň zamietol návrh žalobcu na pribratie účastníka, teda zamestnanca do konania podľa § 91 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že považoval tento návrh právneho zástupcu za irelevantný, aj preto,

že súd už uznesením v jednotlivých veciach pribral zamestnancov do konania. Týmto postupom súd pribral do konania zamestnancov žalobcu ako zamestnávateľa, ktorí boli účastníkmi správneho konania a ktorí podali síce odvolanie voči rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu Sociálnej poisťovne pobočka Prešov, avšak žalobu spolu so žalobcom nepodali. V tejto súvislosti krajský súd zdôraznil, že ich pribral ako účastníkov konania podľa § 250 ods. 1 O.s.p. z dôvodu, že by v prípade zrušenia rozhodnutí správnych orgánov mohli byť dotknuté ich práva a povinnosti. V správnom konaní však súd vychádza jednoznačne z obsahu ustanovenia § 250b) ods. 2 O.s.p., ktoré je smerodajné pre lehoty na podanie žaloby a upravuje postavenie žalobcu v konaní pred súdom.

Krajský súd argumentoval, že v žiadnom prípade s poukazom na ustanovenie § 250b ods. 2 O.s.p. nemohol v konaní postupovať inak. Účastník správneho konania je povinný podať žalobu do 2 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia správneho orgánu na poslednom stupni, t.j. rozhodnutia žalovanej sociálnej poisťovne ústredia, ktorá vydala svoje rozhodnutia vo všetkých troch predmetných veciach 16.01.2014, 20.01.2014, resp. 04.02.2014. Ak zamestnanec svoje práva neuplatňoval prostredníctvom podania žaloby na súd, mal súd za to, že nebol dotknutý na svojich subjektívnych právach, pretože tieto formou žaloby ani pred súdom nehájil.

23. Krajský súd zamietol aj návrh na prerušenie konania, ktorý je súčasťou žaloby, prostredníctvom ktorého právny zástupca vzhľadom na záujem hospodárnosti a efektívnosti navrhol, aby konajúci súd po prijatí žaloby podľa ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c), resp. § 110 O.s.p. toto konanie prerušil. Dôvod prerušenia konania podľa citovaných ustanovení krajský súd nevzhladol ako hospodárne, a preto tento návrh zamietol a v konaní o preskúmanie zákonnosti a postupu žalovanej ďalej konal a vo veci samej aj rozhodol. Podľa názoru krajského súdu žalobca neuviedol konkrétny dôvod prerušenia - riešenie otázky, ktorá patrí do právomoci iného orgánu nebolo jednoznačne žalobcom vymedzené ani konkretizované. Súd teda nemá vedomosť o existencii takejto otázky. Krajský súd konštatoval, že v danom konaní nebol naplnený ani dôvod prerušenia konania podľa § 110 O.s.p.

III.

Odvolanie žalobcu/stanoviská

A)

24. Vo včas podanom odvolaní z 02.03.2015 (č.l. 52) proti rozsudku krajského súdu žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu uviedol v zmysle § 205 O.s.p. ako odvolacie dôvody:

- prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam [§ 205 ods. 2 písm. d) O.s.p.] a
- rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.].

25. Následne odvolací súd sumarizuje odvolacie dôvody žalobcu:

- postupom žalovanej boli porušené aj subjektívne práva žalobcu, najmä porušenie práva na spravodlivý proces, ktoré zahŕňa aj právo na zákonné administratívne konanie, právo na fungovanie verejnej správy na princípe tzv. dobrej správy, právo na dodržanie základných zásad správneho konania, pričom žalobca namieta aj porušenie svojho subjektívneho práva vlastníť majetok, práva na podnikanie za rovnakých podmienok ako domáce subjekty a právo na dosahovanie zisku vlastnou činnosťou,
- žalobca nesúhlasí s odôvodnením rozhodnutia, že nedošlo k porušeniu princípu dvojinštančnosti konania, žalovaná vo svojom odvolacom rozhodnutí pojednáva o skutočnostiach, ktoré neboli predmetom dokazovania v prvostupňovom konaní a neboli súčasťou zisteného skutkového stavu, predovšetkým argumenty žalovanej súvisiace s nepreukázaním registrovaného miesta podnikania. Týmto postupom bolo žalobcovi odňaté jeho subjektívne právo brániť sa proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy,
- opätovne poukazuje na nezákonnosť vykonanej kontroly, najmä z dôvodu nedostatku kompetencie žalovanej na jej uskutočnenie, ako aj spôsob výkonu kontroly,
- žalobca má za to, že závery žalovanej o absencii reálneho výkonu činnosti zamestnancov žalobcu

neobstoja z právneho ani skutkového hľadiska, nakoľko zamestnanci žalobcu pracujú mimo sídla, z preberania a distribúcie letákov má zamestnávateľ vyhotovené fotografické záznamy a vedú sa dochádzkové listy, čo jednoznačne preukazuje reálny výkon činnosti na území Slovenskej republiky, žalobca predložil tzv. reporty - dochádzky jednotlivých zamestnancov do práce,

- ďalej žalobca uviedol, že je registrovaným platcom DPH a pravidelne daňovému úradu podáva súhrnné výkazy a podáva aj daňové priznanie na daň z príjmu, z ktorých vyplýva, že žalobca reálne vykonáva činnosť,

- žalobca namietal, že sa krajský súd nevysporiadal s ďalšími jeho argumentmi ako porušenie princípu rovnakého zaobchádzania, či neprípustnou retroaktivitou,

- v odvolaní ďalej žalobca poukazuje na porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu zamestnancov žalobcu a skutočnosť, že im bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že prvostupňový súd zamietol návrh na ich vstup do konania na strane žalobcov a tiež na nezrozumiteľnosť odôvodnenia v tejto časti, žaloba bola z hľadiska účelnosti a rýchlosti podaná len žalobcom ako zamestnávateľom, no v celom rozsahu aj v záujme a na prospech jeho dotknutých zamestnancov, pričom je možné uvažovať v tejto súvislosti aj o ich nerozlučnom procesnom spoločenstve.

26. Žalobca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil, alternatívne aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal žalobcovi náhradu trov konania.

B)

27. Z vyjadrenia žalovanej (č.l. 58) z 30.03.2015 vyplýva, že žalobca v odvolaní neuviedol také námietky ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutých rozhodnutí. Žalovaná sa naďalej pridržiava svojho písomného vyjadrenia, v ktorom zaujala stanovisko ku každej námietke žalobcu obsiahnutej v žalobe.

28. Ďalej žalovaná vo vyjadrení uviedla nasledovné:

- žalovaná nerozhoduje o odvodovej povinnosti žalobcu, ale o zániku sociálneho poistenia jeho zamestnancov podľa slovenskej legislatívy, čo má za následok, že za týchto zamestnancov nebol povinný platiť poistné, žalobca tým však nie je dotknutý na majetkových právach, žalovaná žalobcovi nebráni využívať právo na podnikanie a dosahovanie zisku,

- žalovaná má za to, že na preukázanie reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky nepostačuje len formálnym spôsobom deklarovať podnikanie,

- ako inštitúcia zodpovedná za uplatňovanie koordinačných nariadení je toho názoru, že pri posudzovaní žiadosti je povinná preskúmať aj charakter činnosti danej spoločnosti,

- žalovaná neargumentuje tým, že je oprávnená vstupovať do pracovnoprávných vzťahov, ale poukazuje na skutočnosť, že je oprávnená kontrolovať splnenie podmienok na určenie uplatniteľnej legislatívy v súlade s koordinačnými nariadeniami, ktoré upravujú oblasť sociálneho zabezpečenia,

- žalovaná poukázala na ustanovenie § 246c ods. 1 O.s.p., z ktorého vyplýva, že ustanovenie § 92 ods. 1 O.s.p. sa v správnom súdnictve nepoužíva, vstúpenie zamestnancov na strane žalobcov má byť prostriedkom na odstránenie nedostatku vecnej legitímácie, títo zamestnanci boli účastníkmi správneho konania a mali možnosť podať žaloby o preskúmanie zákonnosti napadnutých rozhodnutí, čo sa nestalo.

29. Záverom žalovaná požiadala, aby odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozsudok krajského súdu ako vecne správny.

IV.

Prejudiciálne konanie

30. Z dôvodu podania prejudiciálnej otázky týkajúcej sa výkladu dotknutých ustanovení práva Európskej únie Súdnemu dvoru bolo konanie o odvolaní žalobcu vedené na Najvyššom súde Slovenskej republiky uznesením z 28.06.2016 sp.zn. 1Sžso/49/2015 prerušené.

31. Súdny dvor prejudiciálnu otázku akceptoval a svoju odpoveď prostredníctvom rozsudku sp.zn. C-89/16 z 13.07.2017 zaslal konajúcemu senátu Najvyššieho súdu v nasledujúcom znení:
„Článok 13 ods. 3 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia, zmeneného a doplneného nariadením (EÚ) Európskeho parlamentu a Rady č. 465/2012 z 22. mája 2012, sa má vykladať v tom zmysle, že s cieľom určiť vnútroštátnu právnu úpravu uplatňujúcu sa v zmysle tohto ustanovenia na osobu, akou je žalobca vo veci samej, ktorý je zvyčajne zamestnancom v jednom členskom štáte a samostatne zárobkovo činnou osobou v druhom členskom štáte, je potrebné zohľadniť požiadavky uvedené v článku 14 ods. 5b a článku 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004, zmeneného a doplneného nariadením č. 465/2012.“

V.

Právne názory odvolacieho súdu

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) v intenciách rozsudku sp.zn. C-89/16 Súdneho dvora a v medziach čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii a čl. 267 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie vyhodnotil listinné dôkazy obsiahnuté v súdnom ako aj v priloženom administratívnom spise, preskúmal rozsudok krajského postupom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (v texte rozsudku ďalej len „O.s.p.“) s prihliadnutím na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní, a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k nižšie odôvodnenému záveru, že odvolanie nie je dôvodné, a preto rozsudok krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. ako vo výroku vecne správny potvrdil.

33. Na prvom mieste Najvyšší súd zdôrazňuje, že zákonodarca výkon správneho súdnictva (najmä čl. 46 a čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) založil iba na návrhovej slobode účastníka (v preskúmvanej veci žalobcu), t.j. zodpovednosti za obranu svojich práv (vigilantibus leges sunt scriptae) v medziach čl. 13 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd, vybrať si podľa Občianskeho súdneho poriadku z prostriedkov ochrany ten najvhodnejší proti rozhodnutiu či postupu správneho orgánu.

34. V takto vymedzenom rámci prieskumu a po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu Najvyšší súd celkom zdôrazňuje, že podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu ako aj žaloby, ktorou sa žalobca domáha preskúmania napadnutého rozhodnutia, je skutková otázka, či na základe podkladov získaných žalovanou počas vykonaných kontrol zamestnávania zahraničných pracovníkov na území Slovenskej republiky boli dostatočne preukázané skutočnosti opodstatnene nasvedčujúce záveru, že žalobcovi príslušné poistenia v zmysle zák. č. 461/2003 Z.z. zanikli.

35. V prejednávanom prípade je však potrebné sa v prvom rade vysporiadať s otázkou, či vydaním napadnutých rozhodnutí došlo k porušeniu subjektívnych práv žalobcu a či je žalobca aktívne procesne legitímovaný na podanie žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovanej týkajúce sa zániku príslušných poistení zamestnancov žalobcu podľa slovenskej legislatívy. Týmito otázkami sa správne zaoberal aj krajský súd.

36. Po preverení podmienok konania v súvislosti s hore položenými otázkami Najvyšší súd vopred avizuje, že po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou

dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia rozsudku krajského súdu a doplnenia svojich odlišných, resp. doplňujúcich zistení a záverov zistených v odvolacom konaní.

37. Na prvom mieste musí Najvyšší súd zdôrazniť, že žalobca svoje odvolanie oprel o odvolacie dôvody týkajúce sa neúplne zisteného skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia, avšak vo vzťahu k porušeným subjektívnym právam svojich zamestnancov. Námietky o nezákonnosti kontroly vykonanej žalovanou, porušení princípu rovnakého zaobchádzania, nepreukázaní registrovaného miesta podnikania, či absencii reálneho výkonu činnosti zamestnancami nie sú preto vo vzťahu k porušeniu subjektívnych práv žalobcu relevantné, a to z nasledovných dôvodov.

38. Podľa § 247 ods. 1 O.s.p. aktívne legitimovanou na podanie žaloby na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia. Žiaden subjekt, okrem zákonných výnimiek, ktoré v tomto súdnom prieskume nie sú naplnené, nie je aktívne legitimovaný na podanie takej žaloby v prospech ochrany subjektívnych práv inej osoby. So zreteľom na ustanovenie § 247 ods. 1 O.s.p. je nutné považovať za podstatnú náležitosť žaloby aj konkrétne tvrdenie žalobcu o tom, že bol ukrátený na svojich právach nezákonným rozhodnutím správneho orgánu, pričom musí ísť o jeho subjektívne práva vyplývajúce z právneho predpisu. Len tak môže byť posúdená otázka aktívnej legitimácie žalobcu.

39. Rovnako Najvyšší súd zdôraznil v iných predchádzajúcich rozhodnutiach (sp.zn. 9Sžo/117/2015, 9Sžo/166/2015), že žalobu podľa § 247 a nasl. O.s.p. môže podať len ten, kto bol správnym rozhodnutím ukrátený na svojich právach a nielen na svojom záujme. V správnom súdnictve pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov súd poskytuje ochranu iba subjektívnym žalobcovým právam.

40. Žalobca v odvolaní tvrdil, že boli porušené jeho subjektívneho práva, a to právo na spravodlivý proces, zahŕňajúce právo na zákonné administratívne konanie, právo na fungovanie verejnej správy na princípe tzv. dobrej správy, právo na dodržanie základných zásad správneho konania, ako aj právo vlastniť majetok, právo na podnikanie za rovnakých podmienok ako domáce subjekty a právo na dosahovanie zisku vlastnou činnosťou nie sú dostatočným dôvodom na vyslovenie záveru o nesprávnosti rozhodnutia krajského súdu či nezákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ak nie sú podložené konkrétnymi zásahmi. Nestačí porušenie tvrdiť, je nutné o aj preukázať. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, akým spôsobom napadnuté rozhodnutia o zániku povinného poistenia zamestnancov zasahujú do práva vlastniť majetok či práva na dosahovanie zisku žalobcu ako zamestnávateľa. Žalobcovi nebola napadnutými rozhodnutiami zakázaná podnikateľská činnosť, ani právo zamestnávať zamestnancov, a to či už občanov Poľskej republiky alebo Slovenskej republiky. Ani tieto odvolacie námietky preto nemožno považovať za dôvodné.

41. Odvolací súd sa stotožnil s tvrdením krajského súdu, že z obsahu žaloby jednoznačne vyplýva, že žalobca nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv, ale porušenie práv zamestnancov, keď okrem nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty na vydanie napadnutých rozhodnutí a zásady dvojinstančnosti konania žiadne porušenie jeho subjektívnych práv netvrdil. Vo vzťahu k nedodržaniu zákonnej lehoty na vydanie napadnutých rozhodnutí považuje odvolací súd za správne tvrdenie krajského súdu, že nedodržanie procesných lehôt nemá vplyv na zákonnosť napadnutých rozhodnutí. Rovnako ako správne uviedol krajský súd nebolo preukázané ani porušenie zásady dvojinstančnosti konania, a to vo vzťahu k námietkam žalobcu ako zamestnávateľa. S ohľadom na vyššie uvedené musí odvolací súd konštatovať správnosť záveru krajského súdu o tom, že žalobca nebol procesne aktívne legitimovanou osobou v zmysle § 247 O.s.p.

42. Vo vzťahu k aktívnej legitímácii žalobcu si odvolací súd dovoľí odkázať na rozsudok Najvyššieho súdu v obdobnej právnej veci z 26.07.2017 sp.zn. 9Sžso/166/2015, od ktorého záverov nevidí odvolací súd dôvod sa odchyliť:

„Rovnako za správne považoval odvolací súd závery krajského súdu o tom, že žalobca nebol aktívne hmotnoprávne legitimovanou osobou. Pokiaľ žalobu žalobcu v 1. rade zamietol, rozhodol správne, pretože žalobca v 1. rade nielenže nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv (namietal porušenie práv žalobcov v 2. až v 4. rade - zamestnancov), ale rozhodnutiami Sociálnej poisťovne nebolo zasiahnuté do majetkovej sféry žalobcu v 1. rade. V prípade bezdôvodného odvedenia poistného, by bolo poistné zamestnávateľovi v zmysle § 145 zákona o sociálnom poistení vrátené. Ani odvolací súd žiadny zásah do majetkovej sféry žalobcu v 1. rade nezistil. Prichádzal do úvahy len zásah do majetkovej sféry žalobcov v 2. až v 4. rade - zamestnancov.“

Odvolací súd preto v zmysle § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozhodnutie krajského súdu.

43. Záverom má odvolací súd za potrebné vyjadriť sa k zamietnutiu návrhu na pribratie účastníkov podľa § 92 ods. 1 O.s.p., a to najmä v súvislosti s postavením zamestnancov v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia.

44. Podľa § 250 ods. 1 O.s.p. sú účastníkmi konania žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté. Z obsahu predloženého spisového materiálu je však zrejmé, že žaloby boli podané len žalobcom a nie zamestnancami, a to ani prostredníctvom ich právneho zástupcu. Aj keď žalobca argumentoval, že žaloby boli podané len žalobcom z hľadiska hospodárnosti a rýchlosti, nič to nemení na procesnom postavení zamestnancov ako pribratých účastníkov v konaní. Zamestnanci (pribratí účastníci) sa stali účastníkmi súdneho konania len na základe uznesení krajského súdu o ich pribratí, a preto je potrebné na nich nahliadať len ako na pribratých účastníkov. Pribratím účastníkov do konania však nie je možné odstrániť nedostatok aktívnej legitímácie žalobcu.

45. Občiansky súdny poriadok v ustanoveniach týkajúcich sa správneho súdnictva obsahuje osobitnú úpravu pribratia ďalších účastníkov do konania, a preto ako správne uviedol aj krajský súd, ustanovenie § 92 ods. 1 O.s.p. nie je na správne súdnictvo aplikovateľné.

46. Ustanovenie § 250 ods. 1 O.s.p. je vo vzťahu k pribratým účastníkom konania potrebné vykladať tak, že ide predovšetkým o zabezpečenie práv takýchto účastníkov byť informovaný o prípadnej zmene v ich právach a povinnostiach, ktorá môže byť spôsobená prípadným zrušením žalobou napadnutých rozhodnutí správnych orgánov. Zamestnanci boli do konania pribratí z dôvodu, že by ako účastníci správnych konaní mohli byť dotknutí prípadným zrušením napadnutých rozhodnutí žalovanej, čo bezpochyby nenahrádza absenciu ich aktivity smerujúcu k podaniu žaloby.

47. Vo svetle uvedeného nie je dôvodná ani odvolacia námietka žalobcu, že nepribratím zamestnancov do konania ako žalobcov podľa § 92 ods. 1 O.s.p. im bola odňatá možnosť konať pred súdom.

48. K námietke žalobcu týkajúcej sa arbitrárnosti rozhodnutia odvolací súd poukazuje na to, že krajský súd sa v odôvodnení zaoberal pre prejednávajúcu vec relevantnými právnymi otázkami, a to najmä aktívnou procesnou legitímáciou žalobcu, a preto nemožno rozhodnutie, v ktorom krajský súd nedal odpoveď na všetky žalobcom nastolené otázky za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené.

V tejto súvislosti Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecných súdov nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a

nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným (II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08, III. ÚS 465/2016).

49. Odvolací súd sa taktiež stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia krajského súdu týkajúceho sa zamietnutia návrhu na prerušenie konania, a to v plnom rozsahu. V prejednávanej veci nie je naplnený dôvod na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. a ani podľa § 110 O.s.p.

VI.

50. Pre úplnosť považuje Najvyšší súd za potrebné uviesť, že odvolanie žalobcu neobsahuje žiadne nové skutočnosti, právne významné pre uvedené konanie, s ktorými by sa krajský súd v rámci svojho konania nezaoberal. Argumenty a námietky uvedené žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu preukazujúce dôvodnosť zrušenia napadnutého rozhodnutia a tie uplatnené v odvolaní, sú obsahovo totožné. Odvolacie námietky žalobcu preto nie sú spôsobilé privodiť zmenu rozhodnutia krajského súdu, nakoľko sa krajský súd dostatočným spôsobom vysporiadal s argumentmi žalobcu a na základe dostatočne zisteného skutkového stavu a správneho právneho posúdenia dospel k záveru o potrebe zamietnutia žaloby. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi zistenými v súdnom konaní o tom, že žalobcove subjektívne práva neboli správnym rozhodnutím priamo dotknuté a jeho námietky dôvodné.

51. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobcu a stanoviska žalovanej ako aj s prihliadnutím na závery vyššie uvedené a citovaných judikatúru (sp.zn. 9Sžso/117/2015, 9Sžso/166/2015) od ktorej záverov nie je v prejednávanej veci dôvod sa odchýliť, s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. s oznámením termínu vyhlásenia rozsudku postupom podľa § 156 ods. 1 a 3 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

52. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 3 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava povinnosti zaplatiť poisťné je spojená s verejnoprávnymi vzťahmi), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

53. O trovách odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 a § 246c ods. 1 O.s.p., podľa ktorého iba úspešný žalobca má právo na náhradu trov tohto konania, čo v tomto súdnom prieskume nenastalo, a preto odvolací súd žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).